

de Pantter, der ere tilbudte og optagne, og de Pantter, der kunne tilhødes og kan være Tale om. Men hvis nu Forholdet bliver det, at der gennem det foreliggende Forslag, gennem den Kreditforening, som paatænkes oprettet, blev indført her i Landet — det var jo Tanken, at Obligationerne skulde anbringes i Udlandet, og Pengene altsaa staves derfra — vel ikke paa en Gang, men dog i Løbet af forholdsvis kort Tid et Beløb af 100 Millioner, der bleve anbragte paa første Prioritet, saa vil den Balance mellem Tilbud og Efterspørgsel, vi nu have, i en væsentlig Grad, blive forrykket. Jeg tror nemlig ikke, at de danske Penge, som derved blive fri, i noget stort Omfang ville søge til sekundære Prioriteter. Nogle af dem vilde naturligvis gøre det, men i stort Omfang vil det næppe ske, dels fordi de Folk, der nu have disse Penge paa 1ste Prioritet, naar galt skal være, hellere ville have en lavere Rente og god Sikkerhed end tage en ringere Sikkerhed og derved risikere deres Penge, og dels ogsaa fordi nogle af de Penge, der nu ere anbragte paa 1ste Prioriteter, ifølge deres Natur som Overformynderimidler eller Fideikommissmidler skulle være anbragte i 1ste Prioriteter. Jeg tror altsaa ikke, at den Overflod af Kapital, der saaledes kommer hertil, vil bevirke, at den væsentlige Del af den danske ledigblivne Kapital vil gaa over paa sekundære Prioriteter. Jeg tror, at Forholdet vil blive det, at Tilbudet om Anbringelsen af Kapitaler paa 1ste Prioritet vilde blive langt større end Efterspørgslen, og Følgen vilde da ufejlbarlig blive den, som er Maalet med det foreliggende Forslag, nemlig, at Prioritetsrenten over det hele maatte gaa ned. Denne Virkning vilde komme til Stede ikke blot for Prioriteter i Landejendomme, men ogsaa for Prioriteter i Kjøbstadejendomme. Der vilde blive en saadan Efterspørgsel efter 1ste Prioriteter, at det blev Laansøgerne, Laantagerne, der i langt højere Grad end nu kunde sætte deres Betingelser. Jeg tror saaledes ikke, der kunde være nogen Tvivl om, at man allerede gennem Optagelsen af disse 100 Millioner vilde naa det Maalet, der er sat; det er endog muligt, at Maalet at bringe Rentefoden ned til 3 pCt. vilde være naaet, allerede længe før de 100 Millioner vare blevne optagne.

Naar nu Maalet maa antages at kunne naas, bliver det næste Spørgsmaal — og det er jo det Spørgsmaal, som i de tidligere Forhandlinger om Statsgarantien har spillet en meget væsentlig Rolle — om det i det hele er forsvareligt lige over for Statens Stilling og Kredit at gøre det. Det fore-

kommer mig her, at da Forholdet er det, som jo er udviklet i denne Sal saa ofte, at Landbruget nu en Gang er Hovederhvervet her i Landet, og at Landbruget efter Landets Bestaaffenhed og dets Forhold altid vil vedblive at være Hovederhvervet og den Faktor i det producerende Samfund her i Landet, som bærer den hovedsagelige Del af Landets Byrder, saa er det ikke for meget forlangt, naar Landbruget under saa vanskelige Forhold som dem, vi have gennemlevet, hvor Priserne paa dets Produkter ere faldne i saa overordentlig Grad, forlanger Statens Assistance til at søge at forhindre en yderligere Tilbagegang, en Tilbagegang, der kom til at gaa ud ikke blot over Landbruget, men over alle Statens Borgere og Staten i det hele taget. Der kan ikke være nogen Tvivl om, at hvis der virkelig indtræder en akut Landbrugskrise, saa ville alle Klasser i Samfundet komme til at mærke den. Handel og Wandel vilde komme til at stagnere, fordi den største Forbruger, Landbruget, ikke havde Raad til at forbruge noget, og endogjaa de, der have de faste Lønninger, endogjaa Embedsmændene, vilde i Tidens Løb komme til at lide derunder, thi der er ingen Tvivl om, at hvis virkelig Landbrugsforholdene bleve meget væsentlig ringere, end de ere nu, vilde der komme Krav, stærke Krav og i saa Fald vel begrundede Krav, frem paa en Nedsættelse af Embedslønningerne, saaledes at de kom til at staa i et rimeligt Forhold til Statsindtægterne. Endelig forekommer ogsaa det mig at tale for Sagen, at der ingen Tvivl er om, at Landbruget gennem Bestyttelsestolden udreder til Storindustrien, til andre Samfundsklasser, en saa betydelig Sum, at den Rentegaranti, der her er Tale om, og som sikkert aldrig bliver effektiv, i Virkeligheden er for intet at regne mod den Byrde, en forældet Lovgivning her har lagt paa Landbruget. Jeg ved ganske vist, at der er nedsat en Toldkommission, der arbejder paa en Forandring af Toldforholdene her i Landet, men dels er det muligt, at det varer længe, før dette Arbejde sætter Frugt i et Lovgivningsresultat, og dernæst er Forholdet vel ogsaa det, at man ikke, da nu en Gang den store Bestyttelse er til Stede, vil komme til at naa til den fuldstændige Afskaffelse af denne Told, saa at selv om vi saa en anden Toldlovgivning, vil Forholdet dog blive ved at være det, at Landbruget vil i meget betydelig Grad komme til gennem Bestyttelsestolden at staa til andre Samfundsklasser. Naar da Spørgsmaalet er, om det foreliggende Krav er vel begrundet, og om det er forsvareligt at rette det til Statskassen, mener jeg, at det har